

Man gik da til:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering m.v.

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82. Anden behandling 14/10 82. Tillægsbetænkning 15/10 82).

Der var stillet 4 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Hvem er det, alle venter på? Hvem er det, alle borgerlige kræfter i dette land sætter deres lid til? Hvis minespil er det, regeringen holder spejdende og nervøst udkig efter? Hvem er de tre personer, som holder nøglen til den nuværende situation? Er det statsministeren? Er det finansministeren? Er det hr. Erhard Jakobsen? Næh. Er det hr. Niels Helveg Petersen, hr. Bernhard Baunsgaard og fru Lone Dybkjær? Slet ikke. Er det hr. Thorndahl, hr. Lawaetz og hr. Poulsgaard? Nej. Det er naturligvis hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård.

Skal der gribes ind i bestående aftaler på arbejdsmarkedet? Skal parternes forhandlingsret suspenderes? Skal der være dyrtids- og taktregulering? Skal lønrammen være 4 pct.? Skal dagpengene forringes? Skal der indføres karensdage? Skal lejerne og børnefamilierne rammes? Den afgørelse ligger hos hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård.

Hvem er det, der holder statsministeren vågen om natten og hr. Erhard Jakobsen i sving om dagen? Hvem er det, der afgør flertallet bag regeringen? Hvem er det, der kan fremkalde et folketingsvalg? Det er naturligvis hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård. Naturligvis, sagde jeg, for pressen og regeringspartierne har næsten vænnet os til, at det er den naturligste sag af verden, at

landets skæbne ikke engang ligger i fremskridtspartiets hænder, men solidt forankret hos hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård.

Hvis ikke hele situationen var så tragisk, hvis ikke de problemer, der tårner sig op for det danske samfund, var så alvorlige, og hvis ikke vi vidste, at der rundt om i landet er tusindvis af familier og virksomheder, der har svært ved at få tingene til at hænge sammen, og som er lammede af utryghed, så ville det absurde i den situation, folketinget og samfundet er blevet bragt i i dag, kunne få os til at trække på smilebåndet. Men dette er ikke en blodig spøg. Dette er desværre dyb alvor. Regeringen har anbragt en væsentlig del af nationens skæbne hos disse tre medlemmer, som efter min bedste opfattelse repræsenterer noget af det mest yderliggående, det mest forrevne og samfundsnegative, der findes i denne sal.

Regeringen må bære det fulde – jeg understreger: det fulde – ansvar for den situation, vi nu er kommet i. Regeringen har ved sit ukloge og urimelige oplæg ikke udvist mod. Den har desværre foretaget en spekulation i den udbredte forståelse for samfundets problemer, der findes overalt i befolkningen – det er et virkelig opløftende tegn, at denne forståelse er til stede – og den har brugt eller rettere misbrugt forståelsen til at føre en skæv, ensidig højrepolitik igennem, hvor de demokratiske rettigheder tilsidesættes, og hvor byrderne ensidigt overvælttes på de svageste i vort samfund. Med sit oplæg kunne regeringen aldrig et sekund have været i tvivl om, at den pantsatte sin handlefrihed hos fremskridtspartiets yderste højrefløj.

Regeringen har aldrig lagt skjul på, at dens politik ikke var nogen indbydelse til samarbejde med socialdemokratiet, og den har da også i de to uger, der er gået siden statsministerens åbningstale, ikke gjort noget forsøg på at inddrage socialdemokratiet, fordi man vidste, at det ville kræve en helt anden politik. En politik, der også ville være stram med hensyn til indtægtsudviklingen og med hensyn til de offentlige udgifter, men en politik, der inddrog hele befolkningen i problemernes løsning. En politik, der kunne holde, og ikke et gallupnummer som det, vi har set fra tidligere borgerlige regeringer. En politik sammen med og ikke direkte imod lønmodtagerne og imod arbejdsmarkedet. En

[Svend Auken]

politik, der ikke lægger alle byrderne på de svageste grupper i samfundet: børnefamilierne, de lavestlønnede, de arbejdsløse, de syge og de ældre, men tværtimod så vidt muligt friholdt og i hvert fald ikke lagde særbelastninger på disse grupper. En politik, der kunne styrke virksomhedernes beskæftigelse og konkurrenceevne, der kunne fremkalde aktiv kapital til nye investeringer i fremtiden, ikke en politik, der fører til, at i titusindvis af arbejdspladser må nedlægges.

Men regeringen ønskede ikke samarbejdsvejen. Den valgte den vej, der fører til konfrontation, til splittelse i befolkningen, til usikkerhed, til utryghed. Den valgte en politik, der øger arbejdsløsheden, og som derfor pålægger befolkningen ofre, uden at ofrene virker. Regeringen valgte at sætte befolkningsgrupper op imod hinanden i stedet for at få mennesker til at arbejde sammen. Det var efter vores opfattelse ikke klogt, og derfor får regeringen måske nu i dag den nedadvendte tommelfinger fra hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård.

Måske lå der bag det krigeriske udspil fra regeringen – den regering, der rummer mange venlige og fredelige mennesker – en næsten uimodståelig trang til at demonstrere, hvad det borgerlige Danmark duede til, at der var et alternativ til samarbejdet med socialdemokratiet, at der kunne regeres hen over hovedet på arbejderbevægelsen, og at det var muligt at forene alle borgerlige mandater fra de radikale over til fremskridtspartiets højrefløj. Det er i øvrigt ganske forstemmende, at de radikale overhovedet har villet deltage i dette sociale eksperiment.

Hvis det har været regeringens bevæggrund, må forsøget siges at have været forgæves. Intet af det, regeringen har lagt frem, synes – men situationen er jo stadig usikker – at komme igennem i dag. Lønindgreb, dyrtidsindgreb, taktreguleringssuspension, nedskæringer på det sociale område, af efterløn og dagpenge, alt ligger måske i ruiner. De kunne ikke, vil eftertiden sige, og med rette, ikke fordi de ikke fik fair play i folketinget, men fordi de ikke magtede at holde sammen.

Skulle det imidlertid alligevel lykkes statsministeren at komme i hus, takket være hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård, så ved enhver, at der kun bliver tale om en stakket frist, medmindre regeringen fuldstændig lægger kursen om.

Socialdemokratiet har ikke ønsket denne situation. Vi undlod selv at bringe landet i den valgsituation, som Schlüterregeringen nu er tæt på. Skulle valget imidlertid komme, vil det være det nyvalgte folketings vigtigste og fornemste opgave i et positivt og konstruktivt samarbejde at feje skårene væk fra dette kuldsejlede eksperiment – men uden hr. Glistrup, hr. Mogens Voigt og hr. Glensgård.

Valget i december førte til en svækkelse af socialdemokratiet. Hvad har resultatet af dette været? Det har været forvirring. Det har været splittelse. Det har været mismod. Vi frygter, at det danske samfund nu er inde på en farlig vej, en vej præget af forrevethed og splittelse, en vej væk fra det velfærdssamfund, de fleste i vort folk holder af. Vi advarer meget imod, at man fortsætter ad denne vej. Vi kan ikke medvirke til det, der her er lagt frem. Vi vil stemme imod.

Bo Kristensen (KF):

Efter hr. Svend Aukens valgtale vil jeg gerne have lov til at sige noget om det lovforslag, som her er til behandling. Det drejer sig om arbejdsministerens ændringsforslag, som det konservative folkeparti kan indstille til vedtagelse.

For mig at se er det en anden økonomisk politik, regeringen lægger op til. Det er i stedet for, at vi om en måned eller to som sædvanlig fra socialdemokratiet får skatter og afgifter væltende ned over det danske samfund. Der er ikke her tale om, at der ikke af regeringen er gennemført en balanceret politik. Regeringen har sammen med økonomer lavet en politik, som hænger sammen, og som er afbalanceret for alle grupper, når vi taler om det arbejdsmarkedspolitiske område. Det er ikke en samfundsnegativ politik, som den foregående ordfører sagde. Det er en politik, som lægger op til, at vi får begrænset omkostningerne i vores samfund, og derfor er det så uhyre vigtigt, at dette lovforslag bliver vedtaget af folketinget.

Jeg indstiller som sagt ændringsforslagene til vedtagelse her.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg er ganske enig med hr. Bo Kristensen i, at det, vi skulle snakke om nu, jo er ændringsforslagene, det sagde formanden i hvert fald i starten. Men efter at hr. Svend

[Bjørn Elmquist]

Auken var heroppe og aflevere, ja, en valgtale, er der alligevel nogle ting, som vi bliver nødt til at svare på, synes jeg.

Hr. Svend Auken interesserede sig meget for de tre personer hr. Glistrup, hr. Glensgård og hr. Mogens Voigt, og det er jo slet ikke så mærkeligt. Men hvem er det, der, når vi skal til at stemme om lidt, efter at hr. Svend Auken var heroppe på talerstolen, måske alligevel ender med at stemme sammen med hr. Glistrup, hr. Glensgård og hr. Mogens Voigt? Det skulle vel ikke være socialdemokratiet? Og hvem er det, som, hvis resultatet bliver, at vi får et valg, på den måde kaster landet ud i en krise, en valgkamp og en ganske uoverskuelig økonomisk situation, hvis regeringens program ikke bliver ført igennem, og hvis vi i lang tid over for udlandet må stå uden noget bud på, hvordan vor ganske alvorlige økonomiske situation skal klares? Se, det var nogle konsekvenser, som hr. Svend Auken slet ikke kom ind på.

Det, vi debatterer, er krumtappen i indkomstpoltikken fra regeringens side. Det er spørgsmålet om, hvorvidt § 3 skal ind igen i dette lovforslag, hvorvidt vi skal have suspenderet den automatiske dyrtidsregulering. Det var det, der ved anden behandling blev taget ud, og derved blev, som man har sagt, krumtappen i indkomstpoltikken fjernet.

Der har været talt meget imod og også for den automatiske dyrtidsregulering. Man har sagt, at her har lønmodtagerne det bedste værn for opretholdelse af deres realløn, men vi har mange tal, der viser, at det ikke er sandt. Vi havde mellem anden- og tredjebehandlingen besøg af en deputat fra Metal i København, og jeg fik spurgt dem, hvordan udviklingen i deres disponible realløn havde været det sidste par år, hvor socialdemokratiet har haft regeringsmagten. Da jeg spurgte igen – jeg måtte spørge et par gange for at få et virkeligt svar – fik jeg at vide, at de i løbet af de sidste to år havde haft en tilbagegang i deres disponible realløn på 11 pct.

Det var, hvad vi fik at vide deroppe i udvalgsværelset, og der er mange andre tal, der viser, at det er en narresut, hvis folk tror, at vi med den økonomiske situation, vi har i dagens Danmark, har en sikring for reallønnen ved at fastholde den automatiske dyrtidsregulering. Den har været god, og den har givet mange gode resultater for lønmod-

tagerne, men vi er nået dertil i dag, at det vender den modsatte vej.

Vi har fået mange skældud for også på denne måde at ville gribe ind i overenskomsterne. Der var sågar nogle i en af deputationerne, der mente, at de af os her i folkettinget, der ender med at stemme for dette, skulle indklages for arbejdsretten, fordi vi bryder gældende overenskomster. Det finder jeg lige så absurd, som hvis man forestillede sig, at vi skulle meldes til politiet, hver gang vi ændrer lovene herinde. Det er nu engang en lovgivende forsamling. Den højeste demokratiske myndighed, vi har i hele landet, er folkettinget, og det er os, der suverænt må afgøre, hvordan tingene skal forholde sig. Det er måske en barsk kendsgerning for mange mennesker, men det ligger i demokratiet. Man kan komme i situationer, hvor man ikke synes om det, som det politiske flertal beslutter i folkettinget, men det må man af finde sig med, og man må så gøre, hvad man kan inden for lovens rammer for at protestere, og man må ved næste valg sætte sit kryds dér, hvor man så ønsker at sætte sit kryds, alt andet kan nemt opfattes som et ganske alvorligt anslag mod demokratiet.

Jeg skal om disse ændringsforslag sige, at vi i venstre naturligvis med stor tilfredshed har noteret, at der inden for flertallet, som støtter disse ændringsforslag og hele lovforslaget, hvortil hører fremskridtspartiet og det radikale venstre ud over regeringspartierne, er et betænkningssbidrag udformet af fremskridtsfolkene. Her står:

»I den nuværende situation vil den svagtstillede lønmodtager imidlertid blive stillet endnu meget værre, hvis landets styrelse skal hæmmes af 3 måneders valgforsinkelse med det sandsynlige resultat, at Danmark i begyndelsen af februar 1983 oplever, at folkettinget kører fast for fjerde gang i en 15 måneders periode.«

Denne betænkning bærer navnene: La-waetz, fremskridtspartiet, og Glistrup, fremskridtspartiet. Jeg kan derfor sige, at vi i venstre støtter dette ændringsforslag – og også de øvrige fra arbejdsministeren – og naturligvis går ud fra, at det på denne baggrund vil blive vedtaget.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

[Glistrup]

Ak, hvor længe var hr. Bjørn Elmquist i paradis? Det beror på en teknisk fejl, det, hr. Bjørn Elmquist citerede. Fremskridtspartiets gruppe vedtog, at betækningsbidraget skulle lyde på:

Fremskridtspartiet meddeler sin stilling i salen til de foreliggende lovforslag og ændringsforslagene.

Dette blev derefter konciperet i hånden med vor gruppeformands håndskrift og skulle afleveres og skulle med i betænkningen. Hvordan den tekniske fejl så har ført til, at betænkningen har et helt andet indhold end det, fremskridtspartiets gruppe har vedtaget, og som fremskridtspartiets gruppeformand, hr. Thorndahl, derefter har videregivet i overensstemmelse med gruppens beslutninger, det ved jeg ikke, og det er i og for sig også ligegyldigt. Men hr. Bjørn Elmquist skal altså ikke grunde noget på det, han dér læste højt.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg kan kort meddele, at det ikke er nogen teknisk fejl. De to medlemmer af arbejdsudvalget, hr. Lawaetz og undertegnede, gik ind for den betænkning. Hr. Glistrup var ikke til stede.

Ole Henriksen (SF):

Det er jo typisk for situationen her på Christiansborg, at vi nu skal til at stemme om forslag, som blev forkastet for mindre end 48 timer siden, at vi skal have det rettet op igen. Årsagen til det tror jeg vi kender alle sammen, og befolkningen kender den også. Men hele situationen må vel over for befolkningen bidrage til, at den respekt, der skal stå omkring folketingets arbejde, bliver forringet med denne form for debat og med denne form for indgreb.

Det var de mere tekniske ting. Men det centrale er jo, at selve lovforslaget, som nu er til behandling, og ændringsforslagene, altså indgrebet i dyrtidsportionerne, som det konkret handler om, er en lovgivning, som vil bringe flere arbejdsløse – i tusindvis. Det vil nedsætte produktionen, det vil nedsætte den økonomi, som det danske samfund faktisk prøver på at få rettet op, uden at det er i stand til at løse de opgaver, som regeringen har påtaget sig at søge løst fremover. Det

kommer man ingen vegne med her. SF vil selvfølgelig ikke medvirke til det.

Vi har haft deputationer i massevis oppe i arbejdsmarkedsudvalget, vi har haft demonstrationer ude omkring i landet, og vi har haft det nede på slotspladsen. Der har været stærke meldinger til dette folketing om, at dette kan man ikke medvirke til fra de faglige organisationers side. Derfor er det klart, at regeringen også må gå efter disse meldinger. Man har prøvet at føre indkomstpoltik uden om lønmodtagernes organisationer. Det kan ikke lade sig gøre. Den tidligere socialdemokratiske regering har haft bedre evner til at føre indkomstpoltik, den har dog konsulteret de faglige organisationer, inden man lavede indgrebene. Men her kommer der altså en borgerlig regering, som tror, at man kan gøre det uden om de faglige organisationer, uden overhovedet at tale med dem. Det lader sig altså ikke gøre.

Sagen er også den, at ingen vil rette sig efter disse love ude på arbejdsmarkedet. Jeg har i dag et udklip fra Information, hvor man siger, at den første, der har brudt denne lov, hvis den nu skulle blive vedtaget, er Dansk Arbejdsgiverforening. De har i går meddelt, at man har bevilget de 4 dyrtidsportioner, som skal udløses i den kommende tid. Det synes jeg er interessant. Jeg synes også, det er interessant for de lønmodtagere, som skal forhandle med arbejdsgiverne, at netop arbejdsgiverne selv her lægger ud og bevilger disse dyrtidsportioner.

Derfor må vi sige, at vi kan ikke som lønmodtagere føle os forpligtet til at overholde disse love, hvis de skulle blive vedtaget. Når Dansk Arbejdsgiverforening lægger ud på denne måde, må lønmodtagerne selvfølgelig tage det ad notam og gå i krig med at få forhøjet deres lønninger, uanset hvad der bliver vedtaget herinde.

Der er sagt mange smukke ting om fremskridtspartiet, og ingen ved endnu, hvordan det bliver stemt om disse forslag, men i det betækningsbidrag, fremskridtspartiet lagde frem ved anden behandling, omtaler man redningsplanen for Danmark og citerer, at man skal have en dyrtidsregulering, som skal bevare købekraften for lønmodtagerne. Det er det, man går ind for, men jeg forstår også, at et flertal i fremskridtspartiet går ind for de ændringsforslag, der findes i tillægsbetænkningen. Det, der står om at redde Danmark

[Ole Henriksen]

via fremskridtspartiet, må jo have fået et grundskud nu, efter at vi formentlig får nedstemt dette forslag igen.

Vi ser med glæde, hvis regeringen skulle gå af. Vi mener, den har siddet 14 dage for længe – eller 3–4 uger, hvor længe den nu har siddet – og vi ønsker lønmodtagerne og de faglige organisationer til lykke med, at regeringen går af. Vi synes, det er rimeligt efter denne demonstration og den kaotiske tilstand, som har præget folketinget, at man nu går ud og spørger vælgerne, hvad de mener om hele denne facon, som man prøver at styre Danmark på, at man spørger, om man kan få tilsagn til den politik, der er lagt op til her, om man ikke i stedet for skulle prøve at få skabt det arbejderflertal, der er behov for her i landet, og som er i stand til at føre en politik på lønmodtagernes præmisser.

Det skal samtidig være en advarsel mod at forsøge at lave andre løsninger med hensyn til regeringsdannelse efter et valg end netop lige at sigte på at få dette arbejderflertal, sådan som lønmodtagerne ønsker rundt omkring.

Vi kan vedrørende de enkelte ændringsforslag, som er stillet her, sige, at vi stemmer imod nr. 1, 2 og 3, mens vi kan støtte, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Lawaetz (FP):

Jeg har lyttet til hr. Svend Auken og hr. Ole Henriksen og ville på enhver anden tid med største fornøjelse gå ind i en debat med dem. Hr. Svend Auken har måske, når han holder sin tale i dag, selv en lille smule andel i den situation, der er opstået. Men jeg finder for mit vedkommende situationen for alvorlig til en lang debat. Vi ved alle sammen, hvad det drejer sig om.

Jeg vil kort sige, at fremskridtspartiet i går fik regeringens tilbud om skattelettelse. Vi fik også først i går en sikkerhed for, at det radikale venstre ville støtte disse skattelettelser, så de kunne vedtages her i dag. Fremskridtspartiet vil herefter støtte samtlige de ændringsforslag, som regeringen har stillet, samt støtte de lovforslag, som regeringen har til tredje behandling i dag.

Fremskridtspartiet har endelig i sin beslutning tillagt det en helt afgørende betydning, at et folketingsvalg gennem flere måneder

ville medføre en helt katastrofal mangel på handlekraft – et forhold, der ville medføre ødelæggende konsekvenser for landets økonomi og beskæftigelse og yderligere forringe landets meget alvorlige situation.

Disse generelle betragtninger, meget kort sagt, gælder i øvrigt partiets indstilling til samtlige de lovforslag, der er til behandling i dag.

Erhard Jakobsen (CD):

Der er et underligt modsætningsforhold mellem den situation, vi befinder os i, og så den kåde og løsslupne tone, som socialdemokratiets ordfører, hr. Svend Auken, behandlede sagen i. Nu havde hr. Svend Auken også ualmindelig let spil. Han behøvede bare at slå tilbage i Folketingsstidende og finde de mange lejligheder, hvor de samme ord, præcis de samme ord, har lydt til socialdemokratiet, fordi socialdemokratiet enten måtte humpe sig igennem i denne sal med, som der blev sagt, 2 grønlandske mandater, eller ikke kunne humpe sig igennem, fordi 3 udbrydere fra SF sprang fra. Det er gammel kost. Måske ikke for hr. Svend Auken, der er så ung og ungdommelig, men for andre er det.

Der er en vældig modsætning mellem situationens alvor og så den løsslupne og lette tone, som også hr. Heinesen, der ellers altid har optrådt som alvorsmand, fandt frem til forleden dag. Der er også en fantastisk modsætning mellem denne tone og så de alvorsord, som lød fra hr. Lawaetz fra denne talerstol. Hr. Lawaetz har med sine bemærkninger i dag indfriet alle de forhåbninger, som vi er nogle stykker der i årenes løb har næret til, at der i fremskridtspartiets – også i vore øjne – brogede flok skulle være nogle folk, der på linje med alle andre herinde var parate til at tage et ansvar for noget.

Hvordan det her ender, ved vi ikke endnu. Det er nemt at ironisere over folketingets sammensætning, men den har regeringen jo ikke noget ansvar for. Ikke engang den forrige regering har ansvar for det. Det er vælgernes ansvar, hvordan folketinget er sammensat. Men jeg synes, der er grund til i dag at udtale en anerkendelse til de medlemmer af fremskridtspartiets folketingsgruppe, der har ladet hånt om 11 timers regel og meget andet i denne situation og har arbejdet intenst på

[Erhard Jakobsen]

at få dette igennem. Jeg håber for dem, at det vil lykkes.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde ved førstebehandlingen: der falder fra hele den borgerlige del af den danske befolkning en hård, hård dom over dem, der i dag medvirker til at forhindre, at den samling, der ellers har fundet sted, bliver gennemført.

Jeg vil lige sige til sidst, at centrum-demokraternes gruppe vil modtage de foreliggende ændringsforslag med tommelfingeren opad.

Lone Dybkjær (RV):

Det skal også blot være nogle bemærkninger til den socialdemokratiske ordfører, hr. Svend Auken, der som sædvanlig holdt en demagogisk god tale, som også indeholdt udmærket historieskrivning om Kasper og Jesper og Jonathan. Det ændrer bare ikke ved den kendsgerning, at det, der gennemføres nu, burde den socialdemokratiske regering for længst have gennemført. Jo mindre den socialdemokratiske regering gennemførte, jo værre blev det på et senere tidspunkt, og det ved den socialdemokratiske ordfører også udmærket godt. Sandheden er jo, at der for længst skulle have været grebet ind i automatikken, og jo senere man griber ind, jo værre bliver det naturligvis at rette tingene op.

Når det er sagt, synes jeg også, man er nødt til at sige, at det samlede billede, der kommer ud af det her i dag, hvis forslagene går igennem, ikke er så asocialt, som hr. Svend Auken ville gøre det til. For hvad er sandheden?

Det, der sker med hensyn til sygedagpenge, er, at vi fastfryser det nuværende niveau. Vi laver ikke nogen velstandsregulering, nej. Der er nok heller ikke så forfærdelig megen ekstra velstand at tage af i det danske samfund.

Hvad er sandheden om efterlønsmodtagere? De bevarer faktisk en situation, der er præcis lige så god, som den var under den socialdemokratiske regering. Det er rigtigt, der er en lidt anden mekanisme, men den er faktisk nøjagtig lige så god som den mekanisme, socialdemokratiet havde foreslået. Derfor kan der ikke være tale om, at der på disse områder sker noget asocialt.

Så er der spørgsmålet om, hvordan man får nogle besparelser, eller hvordan man får

nogle ekstra penge ind. Her er princippet det, at man øger medlemsbidragene. Hvad betyder det? Det betyder, at de arbejdende yder deres bidrag til de arbejdsløse, at der ikke ensidigt er skåret ned på de arbejdsløse.

Så er der spørgsmålet om karensdage. Her har vi friholdt de svagest stillede, vi har friholdt arbejdsulykker, vi har friholdt de kronisk syge, og vi har friholdt børnene. Og hvad er så den øvrige sandhed om det? Det er igen, at vi alle bidrager – og det er jo alle, dette gælder for – til, at der kan komme nogle besparelser på de offentlige budgetter.

For det radikale venstres vedkommende går vi ind for denne lovgivning. Det vil sige, at vi også stemmer for regeringens ændringsforslag, sådan som det fremgår af betænkningen. Jeg vil godt tilføje – det er så til statsministeren – at hvis dette her skal give et langvarigt resultat, hvis det virkelig skal virke, så er det nødvendigt, at det følges op af noget mere perspektivfyldt. Det er nødvendigt, at det følges op af obligatorisk overskudsdeling. Det er nødvendigt, at det følges op af en skattereform. Ellers får det ikke det perspektiv, som jeg sådan set tror statsministeren og regeringen gerne vil have det skulle have.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Ved lovforslagets anden behandling var der én ting, VS var glad for og positiv over for, nemlig at § 3 forsvandt. Det er den, der omhandler suspension af dyrtidsreguleringen til og med januar 1985. Det var dog et lyspunkt i en ellers kulsort stribe af reaktionære forslag. Derfor stemte vi selvfølgelig for, at § 3 forsvandt.

Men nu vender mørket frygtelig tilbage. I flertallets tillægsbetænkning er der stillet ændringsforslag om, at paragraffen skal ind igen, for, som regeringen så smukt siger, suspensionen af den automatiske dyrtidsregulering af lønninger er et afgørende element i regeringens indkomspolitiske initiativer.

VS vender sig skarpt imod ethvert indgreb i overenskomsterne. Det skaber en demobilisering, en passivitet på arbejdspladserne, som kun arbejdsgiverne har glæde af. Vi vender os også skarpt imod, at dyrtidsreguleringen forsvinder. Den er allerede alt for dårlig. Den er allerede alt for udhulet af alle de mange angreb og indhug, vi allerede har set i den – alle de nulstillinger, indefrysninger, vi

[Elisabeth Bruun Olesen]

kender både fra de borgerlige og socialdemokratiske regeringers side. Vi tager afstand fra dem, ligegyldig hvem der er arkitekter for planen, ligegyldig hvem der har fået ideen. Dyrtingsreguleringen er, som jeg sagde, alt for dårlig. I dag dækker den blot omkring 20-30 pct. Den er den mest solidariske lønregulering, der overhovedet eksisterer i dag. Den sikrer, at de lavest lønnede og de svageste grupper ikke sækker totalt agterud. Det er jo de områder, der har den svageste kamptradition. Her tænker jeg især på kvindeområderne, jeg tænker især på KAD-området og på HK-området. Her er der ikke den store tradition for at bruge løfteparagraffen. Her sikrer dyrtingsreguleringen, at disse grupper ikke sækker helt agterud, samtidig med at der selvfølgelig inden for disse grupper skal opbygges en faglig tradition, der også får dem ud i en kamp for at bruge det bevægelige lønsystem.

Inden for det offentlige område er dyrtingsreguleringen og taktreguleringen de eneste instrumenter til at sikre, at området ikke falder helt tilbage lønningmæssigt, idet det område ikke har nogen løfteparagraf og derfor ikke har muligheder for forhandlinger i overenskomstperioden. For en postarbejder, kan jeg sige, har siden 1975 dyrtingsreguleringen udgjort 47 pct. af den samlede lønstigning. Derfor vil det selvfølgelig betyde en kraftig forringelse, hvis den falder væk.

Med lovforslaget fordufter også taktreguleringen op i den blå luft. Taktreguleringen spiller en meget stor rolle inden for det offentlige område, selv om den lige fra starten i 1975 systematisk er blevet udhulet gennem indgreb i forhandlingerne i 1977 og 1979 og gennem det elendige forlig i 1981. Alligevel kommer mellem 25 pct. og 50 pct. af de offentligt ansattes lønstigning fra taktreguleringen. Derfor skal den bevares, selv om vi synes, at den skal ændres, således at den bliver udbetalt med lige store kronebeløb til alle.

Nu har jeg snakket meget om de laveste områder, de dårligste og de svageste, som bliver ekstra hårdt ramt, men også inden for de områder, der traditionelt er blevet opfattet som højere lønnede områder, udgør dyrtingsreguleringen en stadig større del af lønstigningen. Inden for jernindustrien var der fra første kvartal 1981 til første kvartal 1982 lønstigninger på 9,4 pct., og heraf udgjorde dyrtiden 5,6 pct. Det er, som jeg før sagde, så

meget mere bemærkelsesværdigt, eftersom den allerede er blevet udhulet gennem tidligere indgreb. Bl.a. tog socialdemokratiet brændsel, benzin og olie ud af reguleringspristallet ved decemberforliget i 1979. En forringelse, der i 1980 kostede lønmodtagerne omkring 5.000 kr., og som på lang sigt vil koste os endnu mere.

Den eneste måde, forlig af denne art kan smadres på, er, at arbejderklassen samler sig, og at man bruger den mobilisering, der er skabt ved de store demonstrationer, som vi har set nu, også her uden for Christiansborg. Kun ved, at lønarbejderne tager skeen i deres egen hånd, kun ved, at de samlet lærer deres egen kæmpestyrke at kende og handler samlet, kan en reaktionær krisepolitik som den nuværende smadres. Det vil sige, at der skal skabes en bred, tværfaglig opposition over for de planlagte angreb. Derfor må strejkestøttarbejdet intensiveres både på arbejdspladserne og i fagforeningerne, og den mobilisering, der er skabt nu, må føres videre op til overenskomstforhandlingerne, for selv om nogle af disse angreb skulle blive smadret nu, vil de vende frygteligt tilbage. Derfor må mobiliseringen opretholdes.

Kampen bliver hård, for det er ikke kun arbejdsgiverne, vi er oppe imod; ofte er det desværre også fagbevægelsens egne topledere. Vi så bl.a. på Nilfisk, hvordan Metal truede Nilfisk-arbejderne med eksklusion, fordi de ikke ville acceptere et forlig, som Metals forhandler havde fundet frem til - og som han for øvrigt havde glemt at spørge dem, om de kunne acceptere.

Borgerskabet siger: fjernelse af alle automatiske reguleringer af bl.a. dagpengene og bistandshjælpen. VS siger: fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste. Vi siger, at alle skal have mindst 2.200 kr. om ugen. Borgerskabet siger: lønstop, 4 pct. ramme ved de kommende overenskomstforhandlinger. Vi siger: 55 kr. i timen til alle. Vi siger, at løfteparagraffen skal bruges nu, den skal bruges solidarisk og organiseret, og strejkestøttarbejdet skal styrkes.

Borgerskabet siger: fjernelse af taktreguleringen, de siger: overenskomstforhandlinger for de offentligt ansatte først. VS siger: 100 pct. taktregulering med ens kronebeløb til alle og samtidig i forhandlingerne. Borgerskabet vil fjerne dyrtingsreguleringen. Vi

[Elisabeth Bruun Olesen]

siger: fuld dyrtidsdækning til alle, 1 kr. 80 øre i timen pr. person.

Steffensen (KrF):

Vi ved alle, at det lovforslag, vi har til tredje og sidste behandling nu, er det vigtigste i hele regeringens indkomstpolitiske oplæg og i det hele taget i det politiske oplæg, som regeringen lægger frem her i folketinget. Det er baggrunden for en ny politik, det er baggrunden for en ny økonomisk politik. Man kan have forskellig opfattelse af, hvordan man nu skal føre det ud i livet, men det er interessant at se, at ifølge dagspressen i dag er der en meget bred forståelse i alle befolkningsgrupper for regeringens fremlagte politik.

Vi er udmærket klar over i kristeligt folkeparti, at en indkomstpolitik, som den er lagt op her, stiller krav til alle samfundsgrupper i vort folk. Vi er fuldstændig klar over, at det er noget, som betyder, at man må komme til at bære byrden sammen, men det er også ganske nødvendigt, og det erkender vi.

Derfor er vi tilfredse med, at det nu i til lægsbetænkningen er foreslået, at § 3 kommer ind igen, for hvis den går ud, så er der ingen mening i alle de øvrige forslag, som regeringen lægger frem.

Indkomstpolitik er nødvendig, og den form, som regeringen har lagt frem, kan vi tiltræde. Hvis ikke det kan vedtages, så er der ikke megen mening i alle de øvrige forslag, som regeringen i øvrigt tilbyder. Derfor vil vi naturligvis støtte ændringsforslaget i dag.

Glistrup (FP):

For lønmodtageren er dyrtidsportioner ikke nogen som helst lønstigning. Det betyder bare, at lønmodtageren modtager den aftalte løn. At der så er sket en forringelse af kronen, er i og for sig ikke noget, der kan interessere lønmodtageren, for det helt afgørende er den købekraft, der er i medfør af aftalen. Derfor er det falsk tale at sige, at man med dyrtidsportioner forhøjer løntrykket i Danmark.

For virksomhederne er det selvfølgelig således, at en omkostningskrone er en omkostningskrone, men det gælder knap nok for dyrtidsportionerne, for hvis der virkelig er dyrtid, så kan man ganske roligt regne med,

at i hvert tilfælde de stærke grupper so oder so vil opnå at få presset det samme ud.

Derfor betyder det at ophæve dyrtidsportionerne blot, at man indfører den junglelov, der gjaldt frem til 1918 på det danske arbejdsmarked, men som vi lykkeligvis stort set har været fri for i de mellemliggende 64 år. Det betyder, at folk i en flaskehalsposition som flyveledere og hospitalsportører og sådan nogle kan rage noget mere til sig, mens de svage, rengøringsdamerne, butikskassedamerne osv., ikke kan få noget. Men for virksomhederne som helhed betyder det stort set det samme.

Derfor er det særdeles ulykkeligt, at man med det ændringsforslag, der nu skal stemmes om, vil forsøge at fjerne dyrtidsreguleringen for 2½ år. Bevares, der kan jo komme et fornuftigt folketingsflertal engang inden for de 2½ år, der kan ophæve denne lov igen, men indtil det måtte ske, er det altså således, at man nu laver dette attentat.

Det er ikke nogen ny fremskridtstanke, der her fremsættes. Det er noget, som vi udførligt har udviklet i betænkningen, der igen støtter sig på, hvad vi til stadighed har fremført fra fremskridtspartiets side. Alle vi 16, der blev valgt på liste Z, er simpelt hen valgt på det grundlag; det kan man ikke bortfortolke på nogen som helst måde.

Hvorfor kan det så komme på tale, at man overhovedet skal fjerne denne fornuftige dyrtidsregulering? Jo, det beror altså på, at der desværre kom for få stemmer på fremskridtspartiet ved sidste valg. For ellers havde vi haft styrke til at få vore ideer igennem. Nu er vi altså et forholdsvis svagt parti på grund af vælgerens ufornuftige stemmeafgivning den 8. december 1981, og derfor har vi måttet gå i forhandling.

Da vi kom i forhandling, sagde regeringen til os: I kan få 0,7 pct. – 7 promille – af de offentlige udgifter, i kroner og øre 3.260 mill. kr., og så kan I ikke få mere. Hertil sagde vi: det er alt for meget, vi har ikke brug for så meget; vi har kun brug for 2.050 mill. kr., fordi staten skal spare. De penge vil vi bruge på tre måder. Vi vil sørge for, at det invaliddensptionsforslag, som de fire regeringspartier sammen med os stemte for, bliver gennemført, som det er vedtaget. Vi vil have en beskeden skattelettelse. Og vi vil have en katastrofeklausul for det tilfælde, at der kommer mere end tre dyrtidsportioner.

[Glistrup]

Men statsministeren led af galoperende gallupitis, og derfor kom statsministeren til det resultat, at så ville han hellere have et valg.

Et valg vil betyde, at den danske krone falder med 35 pct., at statsunderskuddet stiger med 18 mia kr., at arbejdsløshedsstallet stiger med 23.000, at vi får et betalingsbalancunderskud, der bliver 8 mia kr. større. Så kan man måske sige: hvad kommer det fru Jensen i Istedgade, som er rengøringsdame, ved? Jo, det gør det, for det er hende og folk i hendes position, der skal betale hver evige eneste øre. Ved at lave et valg slår man et sådant hul i det sikkerhedsnet, som dyrtidsportionerne skulle repræsentere, at statsministeren ved den holdning vil hidføre en sådan løsning, at fru Jensen får det endnu værre, end hun ellers ville have haft det.

Det ulykkelige i situationen er, at man har betroet en statsminister, der har den nævnte sygdom, at have fingeren på aftrækkeren med hensyn til at kunne udskrive valg. Det er det virkelig ulykkelige i situationen, og det undgås jo kun ved, at gallupvælgerne næste gang flytter deres udsagn fra C til Z. Men så længe, at de har gjort det, som de har gjort det, har vi altså den følge, som der kan være, og så er vi altså i den situation, at et valg ikke nytter noget, og det, der så sker, er, at vi eventuelt får det næste gang om 14 dage, og da får vi nogenlunde det samme, medmindre vi har fået flyttet disse forfærdelige gallup-procenter.

Glensgård (FP):

Når man er i en forhandlingsposition, er det vigtigt at udvise styrke. Fremskridtspartiet har været på vej ind i en forhandlingsposition, men desværre har et flertal i min folketingsgruppe ikke kunnet udvise den nødvendige råstyrke. Vi er bragt i den situation, at et flertal, stort set på forhånd, sagde til regeringen: vi skal nok støtte jer. Det er ikke en god forhandlingsposition at være i. Nogle stykker af os er også i den situation, at vi har været udsat for et kolossalt pres fra vore egne. Så sent som kl. 8 i morges vedtog min hovedbestyrelse med stemmerne 4-2 en udtalelse, som betyder, at hvis ikke jeg og de andre vil følge den øvrige del af folketingsgruppen vil – jeg skal citere fra beslutningen: »Afvigelse fra gruppedisciplinen ... derfor

få konsekvenser for de pågældende vedrørende opstilling til det nærmest forekommende folketingsvalg«.

Den slags er naturligvis ubehageligt, specielt når de kommer fra ens egne, men jeg er i den situation, at jeg i dag må gøre, hvad der er mig meget ubehageligt, og som jeg føler væmmelse ved, ikke på grund af en latterlig beslutning i min egen hovedbestyrelse, den er bimplende ligegyldig, men fordi det for mig drejer sig om, at jeg i loyalitet mod den mand, der har startet fremskridtspartiet, i loyalitet mod den mand, som har vist, hvor problemerne ligger, i loyalitet mod hr. Glistrup må følge ham.

Jeg føler væmmelse ved det, for det forlig, som hovedparten i min folketingsgruppe mener at have opnået med regeringen, er ødelæggende for det danske samfund. Lønmodtagerne vil få det værre, erhvervslivet vil få det værre. Ganske vist påstår regeringen, at fremskridtspartiet med forliget har fået en luns, men den luns er efter min overbevisning ikke noget, der overhovedet gavner det danske folk.

Jeg skal her meddele, ikke af hensyn til min folketingsgruppe, ikke af hensyn til min hovedbestyrelse, men af hensyn til mig selv, for jeg ved godt, hvad der sker, når jeg går ned fra denne talerstol, at jeg desværre efter knap ni år i folketinget ikke vil være i stand til at møde op i folketinget efter det kommende valg. Ikke fordi jeg er blevet ekskluderet af mit parti, ikke fordi jeg har ladet mig true af hr. Tang Sørensen eller andre, men fordi jeg har måttet erkende, at der er kræfter i mit parti, der betyder, at jeg ikke længere kan tage ansvaret for det.

Jeg vil fortsat være at finde i folketingssalen og, hvis jeg kan få lov til det, fortsat være at finde i fremskridtspartiets folketingsgruppe, men efter det kommende valg vil jeg ikke være i folketinget. Det er selvfølgelig beklageligt – ja, der er nogle, der griner; hovedparten af dem, er nok nogle af mine egne, men lad det nu ligge – fordi jeg mener, at fremskridtspartiet, hvis vi holdt fast ved vores oprindelige politik, havde en mission i dansk politik.

I loyalitet mod fremskridtspartiets leder er jeg nødt til at følge ham, og jeg vil godt sige til statsministeren: jeg beklager det dybt, hr. statsminister, at jeg er nødt til at stemme for det skidt, du har lagt frem. Jeg beklager det!

Formanden:

Jeg vil gerne sige, at jeg har accepteret, at vi under drøftelserne omkring ændringsforslagene breder os lidt. Jeg har anset det for hensigtsmæssigt, at der er mulighed for at gøre nogle bemærkninger til helheden her ved indledningen til behandlingen af disse mange lovforslag. Jeg må dog også på baggrund af det seneste indlæg sige, at der er en grænse for, hvor vidt vi kan brede os under denne forhandling. Det, vi drøfter, må have tilknytning til de lovforslag, vi har til behandling.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet har længe sejlet med lig i lasten. Det har de fleste på Christiansborg efterhånden været klar over. Det ser nu ud til, at ligstanken også er nået op til 1. klasse, til tidligere arbejdsminister hr. Svend Auken. Jeg skal kort meddele, at hr. Glistrup og hr. Glensgård ikke taler på fremskridtspartiets vegne.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det er i anledning af det, hr. Glistrup sagde heroppe. Jeg var da nok klar over, at hr. Glistrup ikke talte på fremskridtspartiets vegne. Fremskridtspartiet går nu ind for, at man skal sløjfe dyrtidsreguleringen i 2½ år, og hr. Glistrup gav faktisk – det vil jeg medgive ham – en meget god vurdering af dyrtidsreguleringens betydning som et, om end desværre forringet værn til sikring af de aftaler, som lønmodtagerne indgår, til sikring af aftalernes købekraft i aftaleperioden, en sikring, som især de lavtlønnede lønmodtagere har meget, meget brug for. Derfor er det social gerning, at man 2½ år vil fjerne denne sikring ved et indgreb fra – måske – et flertal herinde, men fra i hvert fald et meget lille flertal.

Jeg blev dog ikke helt klar over, hvor hr. Glistrup ville hen, og er derfor nødt til at spørge ham: betyder den betragtning, at statsministeren kan udskrive valg, at hr. Glistrup nu vælger at stemme imod sin egen overbevisning, for statsministeren kan jo når som helst udskrive valg, og hvis denne politik bliver sat i værk, bliver situationen endnu

mere katastrofal for almindelige mennesker og for landet i løbet af et halvt år. Skal statsministeren så igen kunne bremse et angreb på denne dødsensfarlige politik ved at true med at udskrive valg?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Med beskæmmelse må jeg give et bekræftende svar på det spørgsmål, som hr. Gert Petersen stillede til mig. Situationen er nemlig den, at den lov, vi vedtager, kan ændres, når vi kan få et flertal til det, men udskrives der et valg nu, er det uopretteligt med den serie af katastrofer, som vil ramme de svage i dette land: de arbejdsløse, de syge, de handicappede, de ældre osv., som ikke vil kunne få midler på grund af den enorme forringelse, som et valg vil føre til for hele befolkningen og hele samfundet. Derfor er det uopretteligt, hvad der sker ved, at der udskrives et valg, uden at sådan noget vil gavne andet, end at vi om 4 måneder får den fjerde regering til at køre fast inden for en 15 måneders periode. Vi kan dog håbe, at statsministeren ikke vil bruge sin revolver fremover, hvis befolkningen er fornuftig nok til at flytte deres tilslutning væk fra hans parti, for det er jo den eneste grund til, at han vil udskrive valg. Det er de seneste galluptal, og vi kan da håbe på, at de vil blive formindsket ganske kraftigt, og at Z går tilsvarende op.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Efter at jeg med stor interesse har hørt på de mange indlæg under formiddagens debat, skal jeg kun rette en tak til folketingets arbejdsmarkedsudvalg for det konstruktive og positive arbejde, der har været udført, og sige, at jeg er meget glad for, at der nu synes at være skabt flertal for den indkomstpolitik, som regeringen har fundet så væsentlig at lægge op til. Det tror jeg er meget væsentligt for den økonomiske udvikling i Danmark.

Svend Auken (S):

Hr. Erhård Jakobsen sagde, at jeg havde udtrykt mig, som om det næsten var en spøgfuld situation, vi befandt os i. Det mener jeg bestemt ikke er rigtigt, men det er jo en kendsgerning, når man hører alle disse bevægelser frem og tilbage, som nærmest giver

[Svend Auken]

indtryk af, at det afgørende er, om det er en lige eller ulige dato, man spørger mennesker om deres stillingtagen til, at det er svært en gang imellem at styre i hvert fald sin galgenhumor.

Når vi betragter denne situation med stor alvor, er det, fordi vi mener, at ensidighed i politikken fører til splittelse i befolkningen. Splittelse i befolkningen i en nedgangstid fører til opløsning af værdier, fører til opløsning i samfundet. Derfor ser socialdemokratiet med stor alvor på det, der sker.

Fru Lone Dybkjær havde en interessant kritisk bemærkning over for socialdemokratiet og over for vores holdning. Man fik nærmest det indtryk, at fru Lone Dybkjær mente at repræsentere den virkelige ansvarlighed i denne sal.

Jeg ønsker ingen polemik med det radikale venstre, men skal man holde sig til historien, er det jo en kendsgerning, at det var fru Lone Dybkjærs parti, der sidste efterår fremkaldte folketingsvalget. Det var fru Lone Dybkjærs parti, der i sommer afslog at gå ind i en socialdemokratisk-radikal regering, endsiges at drøfte det. Det var fru Lone Dybkjærs parti, som end ikke ville forhandle med en socialdemokratisk regering om det oplæg, der kom i begyndelsen af september måned, og det var fru Lone Dybkjærs parti, der foretrak at samarbejde med fremskridtspartiet og den nye regering om den politik, der nu er lagt frem.

Vi håber ikke, at denne linje vil fortsætte. Vi mener ikke, den er til fordel for nogen.

Må jeg så slutte med at lykønske statsministeren med, at statsministeren fik denne afstemning på en lige dato, sådan at fremskridtspartiet, forstår jeg nu, i sin helhed støtter statsministerens indgreb over for mange menneskers økonomi, over for det danske arbejdsmarked.

Men giver dette forløb ikke statsministeren anledning til overvejelse og eftertanke med hensyn til den måde, der føres politik på i dette land? Er ensidighed, er det skæve, er det socialt uafbalancerede den rigtige vej at gå?

Mange har citeret den undersøgelse, der i dag offentliggøres i Jyllands-Posten, hvor folk tilkendegiver, at de er parat til at bære byrden – og det var også det, jeg sagde i mit første indlæg – men hvor folk samtidig ifølge den undersøgelse siger for næsten 70 pct.s

vedkommende, at det, der er lagt frem, ikke er socialt afbalanceret, ikke hænger sammen, og at de svageste grupper bliver ramt hårdere end andre grupper.

Lone Dybkjær (RV):

Hr. Svend Auken er naturligvis lige så ensidig, som han plejer at være, og det er også hr. Svend Aukens ret at være det. Jeg vil så bare komme med et par synspunkter fra den anden side, fordi hr. Svend Auken godt ved, at dette jo ikke er hele sandheden om forløbet.

Det er rigtigt, at det radikale venstre ikke ville gå ind i en socialdemokratisk-radikal regering, fordi vi faktisk ikke troede, det var tilstrækkeligt til at løse landets problemer – det kan man så være uenig i eller ej – og fordi det ikke ville give en bedre basis for det brede samarbejde, som vi mener er nødvendigt, og som jeg i øvrigt synes dagen udmærket har illustreret ikke er mindre nødvendigt, end det var i sommer.

Så passer det jo ikke, at det radikale venstre ikke ville forhandle. Men det er da klart, at vi ikke var enige i socialdemokratiets udspil, sådan at vi bare kunne give en blankocheck. Vi fandt det ikke tilstrækkeligt, for hvad manglede nemlig? Der manglede nemlig den ene ting, at socialdemokratiet ikke havde givet et bud på, ikke ønskede at diskutere, hvordan vi fik styr på omkostnings- og lønudviklingen, fordi socialdemokratiet ikke ønskede at føre indkomstpolitik eller i hvert fald ikke havde et bud på, hvordan man kunne gøre det.

Vi havde et bud på det, men socialdemokratiet ønskede ikke at gå ind i en diskussion om dette spørgsmål.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

For et øjeblik siden stod hr. Glistrup heroppe og snakkede om dyrtidsregulering, om, hvor nødvendigt det var at opretholde den. Alle de argumenter, han brugte, kan jeg være enig i. Samtidig formåede han – det indrømmer jeg – meget dygtigt ligesom at tage patent på at være den, der vil forsvare de svageste grupper i samfundet og den lille familie. Det er den samme hr. Glistrup og det samme parti, som i går eller i forgårs fremsatte et forslag om, at man skulle indføre to karensdage, som især vil ramme de syge, som

[Elisabeth Bruun Olesen]

især vil ramme de svage, og som især vil ramme børnefamilier umådelig hårdt. Samtidig vil hr. Glistrup og fremskridtspartiet stemme for, at dagpengene skal fastfryses, hvad der rammer den lille lønmodtager, den lille mand og kone umådelig hårdt. Endvidere vil han sætte de supplerende dagpenge ned fra 335 kr. til 266 kr., hvad der også vil ramme den almindelige lønmodtager umådelig hårdt.

Gert Petersen (SF):

Man må altså konstatere, at det er lykkedes at skabe et lille bitte flertal for gennemførelse af det socialt skæveste indgreb, vi har oplevet i Danmark, jeg tror siden 1920'erne.

Dette flertal er blevet skabt ved en ejendommeligt blanding af brug af revolvere og skabelse af forhåbninger, nærmest som en parodi på en western. Statsministeren trækker revolveren, truer med valg og fremkalder forhåbninger hos hr. Glistrup om, at han ikke næste gang vil trække revolveren frem.

Men hr. Glistrup er ikke den eneste, der giver sig hen i drømme og forhåbninger. Det er jo ganske interessant, at begge de to partier, som nu har fundet sammen, det radikale venstre og fremskridtspartiet – er der to, der for fremtiden vil stå sammen i dansk politik, er det åbenbart disse to partier – baserer sig på forhåbninger. Hr. Glistrup håber, at statsministeren vil lade revolveren blive i lommen næste gang. Det kan jeg personlig ikke se nogen som helst grund til at statsministeren vil gøre, for den økonomiske situation vil også være katastrofal om et halvt år, og et valg vil også om et halvt år udløse en række negative økonomiske begebenheder.

Men også fru Lone Dybkjær fra det radikale venstre har sine forhåbninger. Hun udtalte heroppe, at når nu de radikale stemmer for dette indgreb, hvorved man fjerner lønmodtagernes inflationsværn i 2½ år, de offentligt ansattes taktregulering i samme tidsrum, er det nødvendigt, at det følges op med en skattereform og obligatorisk overskudsdeling. Fru Lone Dybkjær sagde: det er nødvendigt. Hvilken garanti har fru Lone Dybkjær for, at det følges op af en skattereform og obligatorisk overskudsdeling?

Har statsministeren lovet fru Lone Dybkjær og det radikale venstre den slags? Det vil vi da gerne høre. Så kunne det være, at

der opstod interesse i hvert fald for det, som statsministeren har lovet fru Lone Dybkjær. Men det har statsministeren jo heller ikke. Der er ikke afgivet nogen som helst løfter af den slags. Det radikale venstre prøver her på at skabe en illusion om en ligevægt, en illusion, som intet som helst har med virkeligheden at gøre. Den ligevægt eksisterer ikke.

Vi ville også være imod dyrtidsindgrebet, selv hvis den ligevægt eksisterede, fordi vi er modstandere af, at man krænker indgåede aftaler, krænker folks demokratiske rettigheder. Det lader vi general Jaruzelski og et flertal her i forsamlingen om, men jeg må alligevel efterlyse den ligevægt, som fru Lone Dybkjær taler om. Hvor er den henne? Ligger der et løfte til det radikale venstre om, at der nu skal gennemføres en skattereform og obligatorisk overskudsdeling? Det vil vi, og jeg tror hele folketinget, gerne høre noget mere om. Ellers må jeg sige, at det er en noget ubehagelig historie for det radikale venstre.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg kan da sagtens forstå, at hr. Gert Petersen er skuffet, for nu lå det røde Danmark jo lige om hjørnet. Derfor er der da ikke noget mærkeligt i det, hr. Gert Petersen siger. Men hvad ville resultatet blive, hvis ikke fremskridtspartiet overvinder sig selv. Vi er inderlig imod det, men resultatet, hr. Gert Petersen, var blevet, at vi så havde bevæget os mod de tilstande, de har i Polen, hvor hr. Gert Petersens venner regerer. Vi er altså nogle stykker, der vil slås for, at vi ikke får de tilstande.

VS' ordfører, fru Elisabeth Bruun Olesen, sagde noget sludder om en hel masse asocialt hos fremskridtspartiet. Nej, fru Elisabeth Bruun Olesen, enten fru Lone Dybkjær kan lide det eller ej, kendsgerningen er den, at vi pantsætter dette land med 69.000 kr. i minuttet. Det er også fru Elisabeth Bruun Olesens vælgere, der skal vedgå den arv og gæld. Skal vi stoppe den gældsætning, skal der ydes ofre. Det kan ikke nytte noget, vi bare kræver. Vi skal skabe arbejdspladser. Fremskridtspartiet vil skabe arbejdspladser. Dermed vil der ikke være brug for karenstage.

Formanden:

[Formanden]

Det løfter jo ikke debatten, når man betegner andres udtalelser som sludder.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Gert Petersen, at jeg tror, alle partier og alle medlemmer her i salen har forhåbninger. Hr. Gert Petersen har jo også sine forhåbninger om et hurtigt valg måske, forhåbninger om, at der derudaf kunne komme det af hr. Gert Petersen så stærkt attråede arbejderflertal.

Men problemet med et arbejderflertal ville jo være, at det på grund af hr. Gert Petersens egen holdning og indstilling og eget syn på den økonomiske politik ikke ville være muligt for et sådant flertal at tage fat om de problemer i den danske økonomi, som det er nødvendigt at tage fat på her og nu.

Vi har det synspunkt, at det er nødvendigt at kombinere indkomstpoltik, hvis det skal have varige, gavnlige virkninger for beskæftigelsen, med en skattereform, med en obligatorisk overskudsdeling.

Vi har i øvrigt hidtil aldrig nogen sinde fundet hr. Gert Petersen som støtte for forslag om obligatorisk overskudsdeling, men hvis hr. Gert Petersens bemærkninger her til sidst er udtryk for, at hr. Gert Petersen nu på det punkt melder sig som aktiv i arbejdet for at lave obligatorisk overskudsdeling, var det i hvert fald en nyhed.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Problemet ved en debat af denne karakter er, at de tragikomiske omstændigheder ved gennemførelsen af dette indgreb overskygger selve indgrebet. Jeg tror ikke, det lykkes for hr. Poulsgaard og andre fra fremskridtpartiet at bortforklare, at de er med til at gennemføre et uhørt stærkt overgreb på både almindelige lønmodtagere og på de dårligst stillede i dette samfund. Det er fremskridtpartiet rent faktisk med til, og alle mulige søforklaringer kan ikke bortforklare det.

Jeg hæftede mig ved hr. Svend Aukens måde at åle de radikale på. Jeg synes, han gør det med rette, men det skal jo heller ikke glemmes, at socialdemokratiet har været med til at bane vejen for dette indgreb mod dyrtidsreguleringen. Socialdemokratiet har jo

selv, mens de havde regeringsmagten, været med til at suspendere dyrtidsreguleringen. Indgrebet i december 1979 har banet vejen for dette, og det har betydet, at socialdemokrater med mindre vægt har kunnet kaste sig ind i kampen imod et overgreb af en karakter som det, den borgerlige regering nu gennemfører.

Jeg vil gerne spørge hr. Svend Auken og socialdemokratiet: kan vi og specielt alle de hundredtusinder af lønarbejdere være sikre på, at socialdemokratiet vil bruge den først givne lejlighed til at omgøre den beslutning, der bliver truffet om lidt med et spinkelt flertal om suspension af dyrtidsreguleringen?

Kan vi være sikre på, at hvis og når socialdemokratiet får en mulighed for at omgøre den beslutning, vil man bruge denne mulighed? Jeg er sikker på, at der er mange, der gerne vil have et klart svar på det. Situationen kan jo hurtigt ændre sig; med de tragikomiske omstændigheder, dette foregår under, er der al mulig udsigt til, at der kan komme valg i en overskuelig fremtid.

Vil socialdemokratiet efter et valg være med til at genindføre dyrtidsreguleringen i det mindste i den form, den havde inden dette indgreb? Det ville det være godt at få et svar på.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt tilslutte mig det spørgsmål, som hr. Steen Folke netop stillede til socialdemokratiet. Det tror jeg at alle arbejdere, alle lønmodtagere har krav på at kende socialdemokratiets holdning til, for det er jo rigtigt, at situationen herinde meget hurtigt kan ændre sig. Den er noget af det mere labile her i verden. Derfor må vi vide, hvis der bliver flertalsmulighed for at få ophævet disse skændselslove, som man nu vil vedtage, om socialdemokratiet vil være med til det. Jeg ser det som helt naturligt, at man vil være med til at ophæve dem, men jeg tror, det har betydning for befolkningen og vælgerne at få det bekræftet.

Til hr. Poulsgaard vil jeg sige, at det er da rigtigt, at mine venner sidder i Polen, men de sidder desværre i interneringslejre og i fængsler. Der er de blevet anbragt af et militærregime, som er fuldkommen sygt med at

[Gert Petersen]

føre tvangsindkomstpoltik og diktere lønninger og holde fagforeninger nede.

Endelig til hr. Niels Helveg Petersen: nej, jeg har ikke meldt mig som tilhænger af de radikales fikse ideer, men jeg tog ordet for at påvise, at det radikale venstre siger: nu stemmer vi for indkomstpoltik, men vi vil også have skattereform og andre ting, det er nødvendigt, men det får det radikale venstre bare ikke, og I har ikke noget løfte om at få det. Altså er det blå, som I stikker vælgerne i øjnene.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Steen Folke har helt ret i, at det er aldeles umuligt at bortforklare, at fremskridtspartiets 15 stemmer er afgørende for, at der nu foretages denne fjernelse af dyrtidsreguleringen, som er samfundsmæssigt aldeles unyttig, og som er ødelæggende i vidt omfang for nogle af de svage stillede i samfundet, men hr. Steen Folke må også lytte til det andet led.

Hvis vi ikke gjorde det, ville vi nå til noget, der var samfundsødelæggende og aldeles dræbende for de svage i samfundet, nemlig disse enormt katastrofale følger, der ville resultere i, at man fra statsministerens side uden hensyn til befolkningen og samfundet meddelte fra denne talerstol, at man ville udskrive valg af nogle partitaktiske grunde, for andet var det jo ikke. Statsministeren sagde, at det var »min regerings værdighed« og sådan nogle ting, som jo er så inderlig ligegyldige i forhold til, hvad dette drejer sig om, nemlig alle de svage stillede i samfundet. Derfor skal den del også med, og det glemte hr. Steen Folke.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Gert Petersen, at det er jo en misforståelse af, hvad det arbejde er, der foregår i en parlamentarisk forsamling, når han siger, at det er at stikke folk blå i øjnene, når man arbejder for ganske bestemte ting, som man synes er rigtige. Hvis det var at stikke folk blå i øjnene for et parti at arbejde for sine synspunkter, ville hr. Gert Petersen ikke klare frisag.

Det, vi vil gøre på disse punkter, er at arbejde for vore synspunkter, lægge vore forslag frem her i folkettinget, forhandle om dem i en almindelig demokratisk proces og bestræbe os på at nå resultater. Vi har faktisk i denne forhandlingsrunde nået betydelige resultater, og det er ikke blå i øjnene på folk at sige, at man vil arbejde for de ting, man mener er rigtige.

Lad mig så sige til hr. Gert Petersen til sidst: den, der virkelig, synes jeg, stikker folk blå i øjnene, er repræsentanten for socialistisk folkeparti. Tre gange under denne grundlov, som vi fik i 1953, har Danmark haft en såkaldt liberal eller borgerlig regering. Det er hver gang sket efter perioder, hvor socialdemokratiet har baseret sig på socialistisk folkeparti. Det er en historisk kendsgerning, som hr. Gert Petersen med sin interesse for historie gjorde vel i at betragte.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Til hr. Niels Helveg Petersen bliver jeg nødt til at gentage, at naturligvis arbejder vi alle for vores synspunkter, men det var ikke det, det radikale venstres ordfører heroppefra nøjedes med at give udtryk for. Det radikale venstres ordfører sagde, at når nu vi gennemførte den indkomstpoltik – og det radikale venstre stemmer for den – er det nødvendigt også at gennemføre skattereform og obligatorisk overskudsdeling. Folk får indtryk af, at det radikale venstre præsenterer en sådan ligevægtsbetragtning, men sandheden er den, at det er kun den ene vægtskål, der er med.

Hvad den anden angår, husker jeg, at hr. Bernhard Baunsgaard forleden kom med en udtalelse om, at nu skulle det være, nu skulle der forhandles om en skattereform. Men hvem indbød han til forhandling? Ikke regeringspartierne, men socialistisk folkeparti og socialdemokratiet. Det var da en helt anden snak og egentlig nok fornuftig snak, men det er nyt for mig, at det radikale venstre opfatter skiftende flertal på den måde, at man vil gennemføre indkomstpoltiske indgreb med denne regering og skattereform med os andre. Jeg tror heller ikke, denne regering vil være særlig begejstret for denne fremgangsmåde. Vi er det i hvert fald ikke. Det være meddelt med det samme til hr. Bernhard Baunsgaard.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Jeg stillede et ganske enkelt spørgsmål til socialdemokratiet og dets ordfører, hr. Svend Auken. Spørgsmålet blev gentaget af hr. Gert Petersen. Der er flere herinde, der ville være interesserede i et svar, og jeg er sikker på, at der er mange hundrede tusinde ude omkring, der ville være overordentlig interesserede i et svar på det spørgsmål.

Hr. Svend Auken plejer jo ellers ikke at være mundlam, og han har i dag holdt en stor tale og en halvstor og har med rette kritiseret regeringen for det dybt asociale, arbejderfjendske indgreb, der er tale om her. Hr. Svend Auken har haft helt ret i det, han har sagt. Jeg har blot spurgt socialdemokratiet, om vi så på baggrund af den tale kan være sikre på, at socialdemokratiet i det mindste vil benytte enhver given lejlighed til at genoprette den skade, der er sket, i det mindste i den form, at socialdemokratiet vil gøre, hvad det kan for at få genindført den dyrtidsregulering så snart som overhovedet muligt, som med dette regeringsindgreb bliver suspenderet. Det ville være rart at få et svar på det, inden debatten bliver afsluttet.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg forstår på hr. Steen Folkes mange spørgsmål, at hr. Steen Folke hverken har haft mulighed for at overvære førstebehandlingen eller andenbehandlingen af dette lovforslag. Eller det er måske kun, fordi der er fjernsyn på, at hr. Steen Folke stiller dette spørgsmål. Hvis hr. Steen Folke havde haft mulighed for at overvære første- og andenbehandlingen, ville hr. Steen Folke kende grunden til, at socialdemokratiet har vendt sig mod denne lovgivning.

Vi har vendt os mod den, fordi den er et indgreb i bestående overenskomster. Vi har vendt os imod den, fordi den griber ind i mekanismer, der er aftalt på arbejdsmarkedet, uden at man overhovedet diskuterer med lønmodtagerne om det. Vi har vendt os mod dyrtidsindgrebet, fordi vi siger, at hvis man fjerner det, må man i hvert fald sørge for at sikre de lavtlønnede på anden måde. Det er fortsat socialdemokratiets opfattelse, at forhold vedrørende løn- og arbejdsvilkår bedst

løses af arbejdsmarkedet selv. Det vil også i fremtiden være vores holdning.

Formanden:

Sidste korte bemærkning til hr. Steen Folke.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Det var jo desværre et relativt klart svar. Det var også på et spørgsmål, jeg har stillet, mere var der såmænd ikke. Jeg kunne forstå, at man altså ikke kan regne med, at socialdemokratiet vil bruge enhver given lejlighed til at få genindført dyrtidsreguleringen. Det, man snakker om, er, at det bedste er, hvis arbejdsmarkedets parter klarer det. Det ved vi godt. Alligevel har socialdemokratiet gang på gang grebet ind i overenskomsterne. Det, hr. Svend Auken siger, er endvidere, at hvis der gribes ind, skal de dårligst stillede i hvert fald have en eller anden form for kompensations.

Det, jeg spørger om, drejer sig om en genindførelse af den automatiske dyrtidsregulering. Vi ved godt, at den ikke engang sikrer, at lønningerne følger med, men den har som helhed først og fremmest betydning for de dårligst stillede, men den har også betydning for langt bredere kategorier.

Jeg må desværre forstå hr. Svend Aukens svar på den måde, at vi ikke kan få tilsagn om, at socialdemokratiet ved først givne lejlighed vil sørge for at genindføre denne dyrtidsregulering i den udformning, den har i dag; det ville have været rart, hvis vi havde kunnet få et tilsagn om det, men det må jeg konstatere, at det kan vi desværre ikke.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges med 90 stemmer mod 85.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges med 89 stemmer mod 85.

Ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 11 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 90 stemmer mod 85.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Bortfald af reguleringer, nedsættelse af dækningsgrad, forhøjelse af bidrag m.v.).

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82. Anden behandling 14/10 82. Tillægsbetænkning 15/10 82).

Der var stillet 6 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Det ændringsforslag, som vi skal stemme om om et øjeblik, er stillet af arbejdsministeren og støttes af et flertal i Folketinget. Det forringer det resultat, der blev opnået ved Folketingets anden behandling af dette forslag. Det betyder for alle dagpengemodtagere og alle fremtidige efterlønsmodtagere efter 1. januar 1983, at de til forskel fra alle andre

mennesker i dette land ikke får én kroners kompensation for prisstigninger i mere end 2 år. Alt efter hvor kraftigt prisstigningerne slår igennem, alt efter hvor meget regeringens øvrige forslag på daginstitutionsområdet, på huslejeområdet osv. vil påvirke deres økonomi, vil de falde med mange procent i levestandard.

Derfor er det ikke rigtigt, som fru Lone Dybkjær sagde for et øjeblik siden, at der ikke sker sociale forringelser ved dette. Jeg indrømmer fru Lone Dybkjær blankt, at helt så brutalt og helt så groft, som det oprindelige forslag var udtryk for, er dette forslag ikke, men der er tale om meget væsentlige forringelser.

Jeg vil også tage en anden tråd op. Fru Lone Dybkjær sagde, at en drastisk forhøjelse – og jeg tror, at det radikale venstre oprindeligt havde forestillet sig med hele tre dagpengesatser – af medlemsbidraget til arbejdsløshedsforsikringen skulle være udtryk for en særlig form for solidaritet med de arbejdsløse. Jeg tror, at fru Lone Dybkjær overser den kendsgerning, at de fremtidige efterlønsmodtagere, der ingen regulering får, at dagpengemodtagere under arbejdsløshedsforsikringen, altså de arbejdsløse, også skal betale dette forøgede kontingent. De, der er så sikre i deres beskæftigelse – f.eks. en del inden for den offentlige sektor – at de ikke i solidaritet med de ledige er medlemmer af en arbejdsløshedskasse, slipper. Det er bestemt ikke de arbejdsløse, der slipper for denne byrde, tværtimod vil de uregulerede dagpenge i fremtiden skulle bære en ekstra belastning om året på 1.000 kr.

Det ligger i dette, at socialdemokratiet ikke kan medvirke til disse ændringsforslags gennemførelse.

Bo Kristensen (KF):

Det konservative folkeparti kan anbefale de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag, fordi de er et led i den samlede omkostningssænkende politik.

Jeg vil gerne give udtryk for som under førstebehandlingen, at dagpengeloven er en forsikringslov. Derfor må det være rimeligt, at denne forsikring også direkte bærer byrden af dagpengefunktionen. Derfor hilser vi denne lovgivning med tilfredshed.